

Giftig medisin

Til daglig tenker vi ikke på at effekter og bivirkninger av medikamenter ikke bare er avhengig av virkestoffet, men også av at produksjonen er underlagt streng kvalitetskontroll. Globalt er dette ikke lenger en selvfølge. Salg av falsk medisin og medisin med dårlig kvalitet – ofte til lavere pris – er i ferd med å bli et problem i store deler av verden. Medikamenter med sukker istedenfor aktivt virkestoff gir falsk trygghet. Enda mer alvorlig er det når legemidlet inneholder billige, giftige tilsetningsstoffer. Nylig har det kommet for en dag at flere hundre barn i Panama er omkommet fordi dietylenglykol var blandet inn i hostesaft. Globalisering og konkurranseutsetting kan være av det gode, men har sine egne bivirkninger.

Charlotte Haug

Charlotte Haug
redaktør

Tidsskrift for Den norske lægeforening

Legenes hus
Akersgata 2
Postboks 1152 Sentrum
0107 Oslo

Redaktør

Charlotte Haug

Medisinske redaktører

Jens Bjørheim
Michael Bretthauer
Odd Terje Brustugun
Jan C. Frich
Petter Jensen Gjersvik
Trine B. Haugen
Åslaug Helland
Erlend Hem
Geir Jacobsen
Elisabeth Swensen
Kjetil Søreide
Torgeir Bruun Wyller
Preben Aavitsland

Redaksjonskomité

Steinar Solberg (leder)
Per Brødal
Lill-Tove Rasmussen Busund
Ola Dale
Guri Rørtveit
Baard-Christian Schem
Terje Vigen
Marte Walstad

Faste medarbeidere

Anne Forus
Anne Langdalen
Kari Skinningsrud
Olav Spigset
Kari Tveito
Marit Tveito
Leiv Otto Watne
Ragnhild Ørstavik

Redaksjon 23 10 90 50
Telefaks 23 10 90 40
www.tidsskriftet.no
E-post:
tidsskriftet@legeforeningen.no
nettredaksjonen@legeforeningen.no
annonser@legeforeningen.no

Redaksjonssjef

Anne Ringnes

Produksjonssjef

Berit Seljebotn

Manuskriptredaktører

Åslaug Flo
Marit Fjellhaug Nylund
Raida Ødegaard

Bilderedaktør

Anne Gitte Hertzberg

Redaksjonssekretærer

Jorunn B. Kvarme
Gunn Marit Seberg
Liv Thier

Nettredaksjonen

Nettredaktør Stine Bjerkestrand
Eline Feiring
Ine E. Furulund
Gro Rabben
Stein Runar Østigaard

Prosjektutvikler

Frauke Becher

Markedsjef

Maud P. Kaino
Telefon 23 10 90 95

Markedssekretær

Anne-Britt Dahl

Linnaea borealis. Foto © Bård Løken/NN/Samfoto

Skjønnhet og orden

23. mai ble 300-årsjubileet for Carl von Linnés (1707–78) fødsel innledet. Linné er berømt for sitt seksualsystem for klassifisering av planter. Han innordnet dem i slekter og klasser ut fra pollenbærerens utseende, antall og plassering. Som gutt lærte han seg navnet på alle vekster på skoleveien, som gymnasiast skrev han sin første bok om urter. Siden han ikke ble ansett for å være begavet nok til å bli prest, som faren, reiste han til Lund for å bli lege, så til Uppsala. Han disputerte for den medisinske doktorgrad i Harderwijk, Nederland, i 1735, på avhandlingen *Hypothesis nova februm intermittentium causa*. Malaria – «frossan» – var den gang svært utbredt i deler av Sverige (1).

Etter tre år med privatpraksis i Stockholm ble han i 1741 professor i medisin i Uppsala. Han underviste i semiotikk, dietikk og medisinlære, og fikk ansvaret for omvisningene i den botaniske hagen. I 1749 ga han ut *Materia medica, Liber I. de Plantis*, en av 1700-tallets viktigste medisinske bøker. Her presenteres 535 enkle preparater fra planteriket og deres anvendelse mot mer enn 300 sykdommer. Linné var en ypperlig foreleser og trakk fulle hus, kanskje også fordi han var usedvanlig åpen omkring seksuelle temaer.

Han samlet vekster, insekter, mineraler – reiste, leste, skrev, klassifiserte, systematiserte. Hovedverket er *Systema naturae*. Linné beskrev 8 000 plantearter og 6 000 dyrearter. Hans binominale system for klassifisering av arter innebar en enorm forenkling, tidligere var det lange rader med morfologiske beskrivelser. Systemet består av rene artskoder. Slektsnavnet er ofte et substantiv (stor forbokstav), artsnavnet (liten forbokstav) kan være et karakteristikum, men betegnelsene trenger ikke bety noe. Linnés system er fremdeles et utmerket praktisk verktøy.

Linné var ingen beskjeden mann. Likevel fikk han sitt navn knyttet til en yndig, unnselig vekst – *Linnaea borealis*. Planten på forsidebildet blomstrer i juni–august og er utmerket til å flette kranser av. Mange medisinerer blir husket fordi deres navn er blitt betegnelse for sykdom og lidelse – noen vil mene at Linné trakk det lengste strå.

Åslaug Flo

aaslaug.flo@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Landell N-E. Läkaren Linné. Medicinens dubbla nyckel. Stockholm: Carlsson bokförlag, 2004.

Ytterligere informasjon bakerst i bladet